

ÇOCUK GELİŞİMİNDE NORMAL VE ATİPİK

acikogretim.biz

GELİŞİM

CGE106U

KISA ÖZET

1.ÜNİTE Çocuk Gelişimine İlişkin Temel Kavramlar

ÇOCUK GELİŞİMİNDE TEMEL KAVRAMLAR

Çok genel anlamıyla tüm insanlar doğar, büyür, gelişir, belli bir olgunluk düzeyine gelir, yaşantı zenginliği oluşturur ve yaşamını olabildiğince bağımsız olarak sürdürebilmek için çaba gösterir. Çocuk gelişimi kuramları gelişimin sadece doğum öncesi ya da doğum sonrasındaki dönemlerle sınırlı olmadığını değişen çevre koşulları ve yaşam biçiminin bireyin gelişimi etkileyerek sürekli hâle getirdiğini ortaya koymaktadır. Çocukların sağlıklı bir gelişim dönemi geçirmeleri onların ileriki yaşamlarını da sağlıklı bireyler olarak geçirmelerinde temel oluşturmaktadır.

Gelişim:

Gelişim bireyin ana rahmine düşmesinden itibaren başlayan ve bireyin yaşamı boyunca gözlenen değişikliklerdir. Senemoğlu gelişmeyi “organizmanın büyüme, olgunlaşma ve öğrenmenin etkileşimiyle sürekli olarak ilerleme kaydeden değişmesi” olarak tanımlar. Buna göre gelişim, organizmanın döllenmeden başlayarak bedensel, zihinsel, dil, duygusal, sosyal yönünden belli koşulları olan en son aşamasına kadar sürekli ilerleme kaydeden değişimdir. Gelişim belli bir sıra izler ve yaşam içerisinde sürekli değişim hâlinindedir. Gelişim aşamalı bir süreç olup büyüme, olgunlaşma ve öğrenme aşamalarından oluşur.

Büyüme:

Büyüme, çocuğun fiziksel özelliklerinde meydana gelen niceliksel değişimlerle tanımlanır. Doğum öncesinde hücrelerdeki çoğalma ve bunun sonucunda yaşamın ilk yapı taşlarının oluşması büyümenin işaretidir. Anne karnında başlayan büyüme bireyin olgunlaşması ve öğrenmeye hazırlanmasında önemli bir rol oynar. Büyüme belli bir istikrarla sürer. Büyüme etkileyen etmenler, doğum öncesi bebek gelişimi, genetik, eğitim, beslenme, büyüme hor-monları, çocukluk dönemi hastalıkları, ilaçlar olarak sıralanabilir.

Olgunlaşma:

Çocuğun gelişiminde bireysel farklılıklar çerçevesinde ilerlemeler olacaktır. Çocuklar bir gelişim döneminden diğerine geçişme aşaması bir sıra izlerler. Çocuğun gelişiminde ilerlemelerin gerçekleşebilmesi olgunlaşmaya bağlıdır. Olgunlaşma biyolojik bir değişimdir. Senemoğlu'na göre, olgunlaşma, vücut organlarının kendilerinden beklenen fonksiyonu yerine getirebilecek düzeye gelmesi için, öğrenme yaşantılardan bağımsız olarak, kalıtımın etkisiyle geçirdiği biyolojik bir değişimdir. Olgunlaşma bireyin biyolojik özelliklerindeki değişimlerdir. Olgunlaşma, organizmanın kalıtsal biçimde değişerek belli görevleri yapmak için hazır duruma gelmesidir.

Öğrenme:

Daha önce de belirtildiği gibi çocuğun gelişiminde belli bir sıra vardır. Çocuğun gelişimini sağlayabilmesi için büyüme ve olgunlaşmayla birlikte insanın en değerli özelliği ortaya çıkar. Bu özellik öğrenmedir. Türkçe bilim terimleri sözlüğünde öğrenme çeşitli şekillerde tanımlanır. Bu tanımlardan bazıları şöyledir: 1) Kavramsal düzenlemeler yapma süreci. 2. Alıştırma ve uygulamaların oldukça sürekli olan etkileri. 3. Belli bilgi, beceri ve anlayışlar edinme.

ATİPİK GELİŞİM VE ÇOCUK GELİŞİMİNİN İLKELERİ

Çocuk gelişimine ilişkin yapılan araştırmalar gelişimde bazı ortak konular olduğu konu-sunda bulguları ortaya koymaktadır. Pek çok gelişim kuramına göre farklı görüşler ortaya atılsa da gelişimde evrensellikten söz etmek mümkün olacaktır. Buna göre çocuk gelişiminde bilinen ortak noktalar biraraya gelerek çocuk gelişiminin ilkelerini oluşturmuştur.

Atipik Gelişim:

Atipik sözcüğünün anlamı sözlüklerde örnek dışı, düzensiz, değişik, herhangi bir grup içerisinde değerlendirilemeyen anlamına gelir. Atipik çocuk sendromu tıbbi bilimlerden gelen ve çok yaygın olarak kullanılmayan bir terimdir. Atipik çocuk sendromu özel eğitim de ayrıcalıklı çocukların bir grubunu tanımlar. Atipik gelişim çocuklarda çeşitli yetersizliklere yol açan bir durum olarak tanımlanabilir. Gelişim alanları açısından bakıldığında ise atipik gelişim bilinen gelişimsel yapı içerisinde değerlendirilemeyen olarak tanımlanabilir. Atipik gelişim gösteren çocuklar gelişimin belli dönemlerinde çeşitli risklerle karşı karşıya kalabilir. Bu çocukların bir bölümü riskli dönemleri sağlıklı bir şekilde atlatabilirken bazıları çeşitli yetersizliklerle karşı karşıya kalabilmektedirler.

Çocuk Gelişiminin İlkeleri:

İnsan yavrusunun ana rahmine düştüğü andan itibaren başlayan gelişim öyküsü yaşam boyunca sürecektir. Bireyin doğuştan getirdiği özellikleri ve çevresi dikkate alarak incelendiğinde gelişimi etkileyen pek çok değişkenin olduğu görülecektir. Yaşamda birbirine benzer iki insan bulmanın zor düşünülürse gelişimin ne kadar karmaşık bir süreç olduğu anlaşılacaktır. Ancak yine de çocuk gelişiminde ortak konularda birleşmek mümkün olabilecektir. İşte bu ortak noktalar gelişimin ilkeleri olarak karşımıza çıkar.

ÇOCUK GELİŞİMİNDE TEMEL YAKLAŞIMLAR

Tarihsel süreç içerisinde okul öncesi eğitimin gelişimi eski çağlara kadar uzanır. Özellikle Roma İmparatorluğu döneminde eğitim sosyal bir zorunluluk olarak görülmüştür. Genellikle gençleri gelecek yaşama hazırlamada okul öncesi eğitimin önemli olduğu üzerinde durulmuştur. Bu çağlarda okul öncesi eğitimde düşünce, taklit ve model olmanın önemli olduğu üzerinedir. Yakın ve yeniçağlara gelindiğinde ise 15. ve 16. yüzyıllar daha çok sanat alanında ilerlemelerle kendini göstermiştir. 17. yüzyıl ise aydınlanma ile birlikte yenedünya düşüncesinin olduğu dönemdir.

Biyolojik Yaklaşım:

Biyolojik yaklaşıma göre, bireyin gelişiminde fiziksel ve motor gelişim olduğu kadar kişilik ve zihinsel gelişimi de bir biyolojik plana göre gerçekleşir. Biyolojik yaklaşımın temsilcilerinden ilki Arnold Gessel tarafından ortaya atılan olgunlaşma kuramıdır. Bu kurama göre çocuğun bünyesinde özel ve daha önceden hazırlanmış bir gelişim planı vardır. Gessel'in görüşüne göre gelişim biyolojik planın açılımıdır ve doğaldır. Bu görüşe göre çocuk gelişiminde kritik dönem önemlidir. Bu dönemdeki davranışlar doğal olarak kendiliğinden gelişecektir. Kritik dönemin çalışmalarından iyi en iyi bilinen örnek Konrat Lorenz' dir. Genetik yapı bireyin gelişiminde önemli rol oynar.

Psikodinamik Yaklaşım:

Psikodinamik yaklaşım çocuk gelişiminde en eski bilimsel yaklaşımı ortaya koyan Sigmund Freud'un kuramıdır. Psikodinamik kuramlar, kişiliğin bilinç dışında yer alan ve bireyin farkında

olmadığı anılarla ve dürtülerle biçimlendiğini ileri sürer. Bu yaklaşım insan davranışlarını insanın bilinç dışı etkinlikleri olarak görür. Freud’la birlikte bu kuramın önemli temsilcilerinden biri de Erikson’ dur. *Oral dönem* , doğumu izleyen dönemden sonraki bebeklik ve ilk çocukluk dönemini kapsar. Freud’a göre bu dönemde ağız keyif alınan bölgedir. *Anal Dönem*, bu dönemde haz bölgesi anıstır. *Fallik dönemde* ise cinsel organların işlevleriyle ilgili eylemler ön plana çıkar. Fallik dönemde çocuk zevk kaynağı olarak cinsel organını bilir. *Gizil dönem*, 6 -12 yaş dönemine rastlar. Bu dönemde artık çocukta cinsel rol benimsenmiştir. Erkek ya da kız olmanın rolleri sergilenmeye başlamıştır. *Ergenlik dönemi* ya da genital dönem cinsel dürtülerde artışın olduğu dönemdir. Karşı cinsle yaklaşmanın olduğu dönemdir.

Bilişsel Yaklaşım:

Bilişsel gelişim kuramına göre zihinsel gelişim içseldir ve bireyseldir. Bilgi bireyin kendisi tarafından yapılandırılır. Bilişsel gelişim kuramı çocuğun nasıl düşündüğü ve zaman içerisinde düşüncelerinin nasıl değiştiği üzerine odaklanır. Bilişsel gelişim kuramını ortaya atan en tanınmış bilim insanı ünlü İsviçreli psikolog Jean Piaget’tir. Piaget’in iki ilgi alanı biyoloji ve epistemolojidir. Piaget gelişim dönemlerini yaşlara göre sınıflandırmıştır. Buna göre bireyin her gelişim döneminde yerine getirmesi gereken gelişim görevleri bulunmaktadır. Piaget’in bilişsel gelişim dönemleri 4 aşamada incelenir.

Davranışsal Yaklaşımlar:

Davranışçılık terimi ilk kez John Watson tarafından kullanılmıştır. Davranışsal yaklaşım, bireyin doğrudan gözlenebilen davranışlarıyla ilgilendir. Doğrudan gözlenmesi mümkün olmayan davranışlar davranışçı kuramın çalışma konularında yer almaz. Davranışsal yaklaşım bireyin davranışlarının uyaran tepki ilişkisi içerisinde öğrenilmiş davranışlar olduğu savunur. Davranışsal yaklaşımlarda iki temel kuram vardır. Bunlar; klasik koşullanma ve edimsel koşullanma kuramıdır. Klasik koşullanma kuramı ilk kez rus bilim insanı Ivan Pavlov tarafından ortaya atılmıştır. Watson ve Rayner’in korku deneyi klasik koşullanmanın bir bebek üzerinde uygulanmasıdır. Edimsel koşullanma kuramının öncüsü B. F. Skinner’dir. Skinner öğrenmenin bireyin davranışlarında meydana gelen değişiklikler olduğunu savunur. Edimsel koşullanma kuramına göre davranışın ileride tekrar ortaya çıkma olasılığı sonucunda karşılaştığı pekiştirici ya da cezaya bağlıdır. Davranışçı yaklaşımın önemli doğurgularından biri de gözleyerek öğrenme kuramıdır. Gözleyerek öğrenme kuramının öncüsü Albert Bandura’ dır.

ÇOCUK GELİŞİMİ ARAŞTIRMALARI VE ETİK

Sözlük anlamıyla araştırma, bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışma olarak tanımlanır. Arastırmanın aracı bilimsel yöntemdir. Çocuk gelişimi konusunda yapılan çalışmalar bilimsel yöntem izlenerek gerçekleştirilir. Bilimsel yöntem güçlüğün sezilmesi, problemin tanımlanması, problemin çözümüne yönelik denencelerin kurulması, gözlenebilir doğrulayıcıların belirlenmesi, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin çözümlemesi basamaklarından oluşur. Bu araştırmalarda temel soru çocuk gelişimini ve atipik gelişimi nasıl daha iyi anlayabiliriz sorusudur. Bilimsel araştırmalar temel olarak iki kategoride ele alınabilir. Birincisi betimsel araştırmalar ikincisi ise deneysel araştırmalardır.

Deneysel Araştırmalar:

Deneysel araştırma, değişkenler arasında oluşturulan neden sonuç ilişkilerini test etmeyi amaçlayan araştırmalardır. Örneğin deneysel bir araştırmada 4-6 yaş grubundan birbirine denk iki grup alınır. Gruplardan biri deney diğeri kontrol grubu olur. Deney grubundaki ço-

çocuklara yeni bir yaklaşıma dayalı gelişimi destekleme programı uygulanır. Kontrol grubu ise Millî Eğitim müfredatındaki geleneksel eğitimi sürdürür. Deneysel araştırma sonucunda deney grubundaki çocukların gelişimleri, kontrol grubundaki çocuklara göre daha iyi durumdaysa “yeni bir yaklaşıma dayalı gelişimi destekleme programı etkilidir” sonucu ortaya çıkar.

Gelişimsel Araştırmalar:

Çocuk gelişimi araştırmaların da göze çarpan en önemli özellik ise zaman değişkeninin kullanılmasıdır. Dolayısıyla çoğu zaman araştırmalar bireyin bulunduğu yaş ile gelişim özelliklerini inceler. Böylece zaman içerisinde bireyin ne gibi bir gelişim gösterdiğini, gelişim süreci içerisinde bazı aksaklık ve sorunların olup olmadığını inceler. Çocuk gelişimi araştırmalarında, gelişimsel yöntemler kullanılmaktadır. Gelişimsel yöntemler üç kategoride incelenir. Bunlar; a) Kesitsel yöntem, b) Boylamsal yöntem, c) Ardışık ya da sırasal yöntem.

Çocuk Gelişimi Araştırmaların da Etik:

Türk Dil Kurumu sözlüğünde etik, “çesitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü” olarak tanımlanır. Çocuk gelişimi konusunda çalışan tüm personelin de etik konusunda duyarlı davranması gerekmektedir. Gelişim araştırmalarında etik ilkelerin tüm bilimsel araştırmalarda benimsenen etik ilkelerden bir farkı yoktur. Bir farklı yanı katılımcıların bebek olması, çok küçük yasta olması, kendisiyle ilgili yapılacak araştırmalara ve uygulamalara karar verme yetisinin olmaması gibi özelliklerdir. Atipik gelişim gösteren çocuklarla yapılan çalışmalarda da araştırma etiği ilkeleri uygulanır. Özel gereksinimleri olan bireylerin eğitiminde öncü kuruluş olan CEC (Ayrıcalıklı Çocuklar Birliği) özel gereksinimleri olan çocuklarla yapılacak çalışmalarda kanıta dayalı uygulamalara yer verilmesi gerektiği üzerinde durur. Yine çalışmalarda öncelikli konunun çocukların güvenliği ve yapılan uygulamalardan psikolojik ve fiziksel açıdan zarar görmemesi için tedbir alınması gerektiğini vurgular.

Bu Özetin tamamını,Çık mış Sorularını,Deneme Sorularını a dresinize gön-deriyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/cocuk-gelisimde-normal-ve-atipik-gelisim-ady212u?search=%C3%87GE106U>